

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției
al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de
Serghei Cataraga împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova,
intervenient accesoriu executorul judecătoresc Dorin Jidovanu cu privire la
constatarea faptului neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și
repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-au respins apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,
Serghei Cararaga și s-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2022 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2ra-98/24

Nr. PIGD 2-22060315-01-2ra-31012024)

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Recursuri vădit neîntemeiate, în temeiul art. 433 (1) lit. f) din Codul de procedură civilă. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru: jud. I. PulbereD. Tricolici
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: jud. N. Budăi, I. Țurcan, I. Cotruță

15 iulie 2026

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de
Ministerul Justiției al Republicii Moldova,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Diana Stănilă
Ion Munteanu, *judecători*,
constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 29 aprilie 2022, Serghei Cataraga a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Dorin Jidovanu, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material cauzat în sumă de 185 362 lei și prejudiciul moral în mărime de 100 000 lei.

2. În motivarea cererii reclamantul Serghei Cataraga a menționat că prin hotărârea nr. 3-2450/09 din 29 septembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău, s-a obligat Consiliul mun. Chișinău să-l asigure pe Serghei Cataraga cu spațiu locativ. Această hotărâre a fost contestată cu recurs de către reprezentantul Consiliului municipal Chișinău, iar prin decizia din 23 decembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul depus de reprezentantul Consiliului municipal Chișinău și s-a menținut în vigoare hotărârea la 29 septembrie 2009 a Curtea de Apel Chișinău. Astfel, hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2009 a devenit irevocabilă la 23 decembrie 2009.

3. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a expediat hotărârea judecătorească pronunțată în ordine de contencios administrativ la 14 decembrie 2009 ca titlu executoriu spre executare Direcției de Executare a Deciziilor Judecătorești Centru a mun. Chișinău (reorganizat în Oficiul de Executare).

4. Procedura de executare a fost intentată prin încheierea din 14 decembrie 2009, iar potrivit normelor în vigoare, organul de executare a hotărârilor judecătorești a întreprins anumite acțiuni în scopul executării documentului executoriu.

5. Fiind informată de organul de executare, Primăria mun. Chișinău nu a întreprins nici o acțiune în scopul executării acestei hotărâri judecătorești, invocând diferite motive.

6. Ulterior, după reforma executorilor judecătorești, această procedură de executare a fost preluată în toamna anului 2010 de către executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, care a întreprins acțiuni de executare și a solicitat de la

Consiliului municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău executarea hotărârii judecătorești, informând despre faptul că există răspundere contravențională și răspundere penală pentru neexecutarea hotărârii judecătorești.

7. Totodată, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu a aplicat sechestre pe anumite apartamente municipale libere, dar hotărârea judecătorească așa și nu a fost executată de către Consiliul municipal Chișinău. Mai mult ca atât, Consiliul municipal Chișinău a contestat acțiunile și încheierea din 07 iulie 2015 a executorului judecătoresc Oleg Ungureanu, iar prin încheierea din 31 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a anulat încheierea executorului judecătoresc Oleg Ungureanu din 07 iulie 2015 privind asigurarea executării documentului executoriu.

8. La toate interpelările și cerințele executorului judecătoresc Oleg Ungureanu, Primăria mun. Chișinău și organele Consiliului municipal Chișinău, au răspuns că nu pot executa hotărârea judecătorească.

9. De asemenea, a indicat că în calitate de creditor a depus mai multe cereri către Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău referitoare la executarea unei hotărâri judecătorești, prin care a solicitat inițierea unei proceduri de conciliere în cadrul procesului de executare pentru determinarea modalității de executare a hotărârii, prin acordarea unei sume echivalente cu costul mediu al unui apartament în municipiul Chișinău având în vedere compoziția familiei sale.

10. Astfel, s-a solicitat încheierii unei tranzacții de împăcare în cadrul procesului de executare, care nu a avut o finalitate, iar până în prezent nu s-a întreprins nicio acțiune de Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău.

11. În februarie 2017, procedura de executare a fost transmisă în procedura executorului judecătoresc Dorin Jidovanu, care de asemenea a întreprins acțiuni de executare expediind în adresa Consiliului municipal Chișinău și Primăriei mun. Chișinău anumite scrisori, adresări cu privire la interpelarea informației și cu privire la executarea acestei hotărâri judecătorești, însă care nu s-au soldat cu succes.

12. În viziunea sa, neexecutarea hotărârii judecătorești de către debitorul Consiliul municipal Chișinău a avut ca efect încălcarea dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

13. Din momentul angajării în funcție de colaborator de poliție a adresat către Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău solicitări cu privire la asigurarea cu spațiu locativ, însă în calitate de răspuns s-a invocat lipsa spațiului locativ disponibil pentru a-i fi acordat.

14. Pe motiv că nu a fost asigurat de autoritățile publice locale cu spațiu locativ, precum și nu deține niciun spațiu de locuit în proprietate sau în folosință, reclamantul a locuit în chirie în mun. Chișinău.

15. Reclamantul a menționat că, faptul achitării chiriei este confirmată prin copia recipiselor scrise personal de proprietarii apartamentelor cu care a încheiat contractele. Aceste documente probatorii confirmă faptul că a închiriat un spațiu locativ în perioada 19 iunie 2012 - 25 mai 2020, pentru a locui împreună cu familia sa, iar suma totală plătită pentru închirierea apartamentelor a fost de 185 362 lei.

16. Astfel, toate acțiunile întreprinse de către organul de executare a hotărârilor judecătorești nu au adus la executarea hotărârii nr. 3-2450/09 din 29 septembrie 2009 a Curtea de Apel Chișinău, iar încălcarea dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, a durat 9 ani și 10 luni.

17. Ca urmare a neexecutării hotărârii judecătorești din 29 septembrie 2009, consideră că îi este încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

18. A comunicat că, în perioada de timp în care a așteptat să fie executată hotărârea judecătorească a închiriat apartament pentru sine, iar ulterior pentru familia sa, contractele de locațiune a apartamentelor ce au fost încheiate au fost înregistrate la Oficiul Fiscal Teritorial. Suplimentar, faptul că a închiriat apartamente în care a domiciliat este confirmat și prin adeverința eliberată de ÎMGFL nr. 17 în calitate de gestionar a fondului locativ.

19. A informat instanța că la 18 iunie 2012, a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Finanțelor, intervenienți accesorii Ministerul Justiției, Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

20. Prin hotărârea din 30 iulie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Cataraga, s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Serghei Cataraga la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești emisă de Curtea de Apel Chișinău la 23 septembrie 2009, s-a dispus încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lui Serghei Cataraga suma de 7 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, și suma de 74 400 lei, cu titlu de prejudiciu material, în total suma de 81 400 lei.

21. Astfel, prin hotărârea din 30 iulie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a dispus încasarea prejudiciului cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești pentru perioada 23 decembrie 2009 (data devenirii irevocabile a hotărârii judecătorești din 23 septembrie 2009) și până la data de 18 iunie 2012 (data menționată în hotărârea judecătorească din 20 iunie 2012).

22. Această hotărâre a fost contestată cu recurs, însă prin decizia instanței de recurs s-a dispus a respinge recursurile depuse și menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond.

23. Consideră că, în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabilă nu au fost întreprinse măsuri adecvate pe parcursul perioadei 19 iunie 2012 – 27 aprilie 2022, autoritățile Republicii Moldova l-au împiedicat să se bucure de beneficiile hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea sa.

24. În calitate de creditor, a avut de suferit de la inacțiunea Consiliului municipal Chișinău în ceea ce ține de neexecutarea obligației de a-l asigura cu spațiu locativ.

25. Suplimentar, ca urmare a faptului că obligația de asigurare cu spațiu locativ nu a fost executată de Consiliul municipal Chișinău, a solicitat încasarea sumei achitată pentru închirierea apartamentului în mun. Chișinău în perioada anilor 2012 - 2020 (cu excepția an. 2018) în mărime de 185 362 lei, cu titlu de prejudiciu material. Or în situația creată între inacțiunea Consiliul municipal Chișinău și faptul că a închiriat spațiu locativ, există o legătură cauzală.

26. Consideră că prejudiciul material cauzat pentru neexecutarea hotărârii judecătorești, care urmează să-i fie compensat de stat se compune din sumele achitate pentru chirie în mărime totală de 185 326 lei.

27. Prin faptul că hotărârea judecătorească irevocabilă nu a fost executată timp de 9 ani și 10 luni, a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil al hotărârii. În consecință, persoanei afectate i-a fost cauzat un prejudiciu moral, deoarece a trebuit să găsească lunar o soluție de locuit în Chișinău și a fost nevoit să închirieze o locuință din propriul salariu, în ciuda faptului că avea dreptul să primească o locuință din partea statului.

28. Deoarece, avea un salariu minim, majoritatea veniturilor sale erau cheltuite pe închirierea locuinței. Astfel, a trăit cu venituri mici și a fost nevoit să aloce o mare parte din acestea pentru a-și plăti chirie în mun. Chișinău.

29. Consideră că instanțele de judecată la examinarea acestei acțiuni urmează să se bazeze pe legislația națională adoptată în acest sens și pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care este obligatorie pentru instanțele naționale.

30. În argumentarea poziției sale a indicat existența unor precedente în ceea ce privește neexecutarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești irevocabile de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. În aceste cazuri, s-a constatat că dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile a fost încălcat, iar despăgubirile morale acordate au fost mai mari.

31. A menționat că, sarcina probării prejudiciului material cade pe seama reclamantului (creditorul executării), iar analizând jurisprudența CEDO în cazurile de neexecutare, a constatat că mărimea acesteia este de aproximativ de 600 euro pentru 12 luni de întârziere și câte 300 euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere.

32. Astfel, ținând cont de circumstanțele descrise, consideră că pentru perioada de neexecutare a hotărârii judecătorești urmează a-i fi compensat prejudiciul moral cauzat în mărime de 100 000 lei.

33. Reclamantul a susținut că cererea de chemare în judecată a fost înaintată conform prevederilor art. 1-5 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

34. Prin hotărârea din 27 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Cataraga.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Serghei Cataraga la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 29 septembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău (nr. 3-2450/09), devenită irevocabilă prin decizia din 23 decembrie 2009 a Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție (nr. 3ra-2369/09).

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al republicii Moldova în beneficiul lui Serghei Cataraga prejudiciul moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 29 septembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău (nr. 3-2450/09) în sumă de 50 000 lei și prejudiciul material în sumă de 185 362 lei.

În rest acțiunea reclamantului s-a respins ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

35. La 13 noiembrie 2022, avocatul Sergiu Coptu, în interesele lui Serghei Cataraga, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ulterior la 05 iulie 2023 a depus motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea în parte a hotărârii primei instanțe, și anume în partea admiterii pretenției de încasare a prejudiciului moral, cu emiterea unei noi decizii prin care a admite integral pretenția de încasare a prejudiciului moral în sumă solicitată.

36. La 22 noiembrie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 11 august 2023 a depus motivarea apelului, solicitând

admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

37. Prin decizia din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Ministerul Justiției al RM și Serghei Cataraga.

S-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Cataraga împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Dorin Jidovanu cu privire la constatarea faptului neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului material și moral cauzat.

38. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că conform materialelor dosarului s-a stabilit cu certitudine că cererea depusă de către Serghei Cataraga cuprinde cadrul legal de adresare în instanța de judecată și obiectul litigiului dedus judecății constituie raporturile juridice rezultate din încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, guvernate de prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

39. Așadar, Serghei Cataraga a pretins că statul prin intermediul organelor sale nu este capabil să asigure respectarea dreptului la un proces echitabil în vederea executării unui act judecătoresc definitiv și irevocabil, or, după mai mult de 10 ani de când a fost inițiată procedura de executare, acesta nu a avut parte de executarea reală și efectivă a hotărârii, fapt care aduce atingeri grave implicit dreptului la proprietate, în lumina art. 1 Protocolul adițional la CEDO.

40. Instanța de apel a considerat că instanța de fond corect a constatat încălcarea dreptului lui Serghei Cataraga la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 29 septembrie 2009 a Judecătoriei Curții de Apel Chișinău (nr. 3-2450/09), devenită irevocabilă prin decizia din 23 decembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, or în cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că documentul executoriu emis în baza hotărârii sus menționate, a fost depus spre executare, fiind intentată procedura de executare, însă documentul executoriu a rămas neexecutat până în prezent, în pofida existenței hotărârilor judecătorești anterioare care au stabilit încălcarea executării cauzei în termen rezonabil.

41. Reieșind din aceste considerente se atestă faptul că neexecutarea hotărârii judecătorești privind acordarea spațiului locativ lui Serghei Cataraga, a reprezentat privarea acestuia de a beneficia de drepturile sale recunoscute prin actele judecătorești irevocabile, astfel fiind încălcat dreptul la executare în termen rezonabil a hotărârii.

42. Astfel, în cazul dedus judecății s-a stabilit cu certitudine că încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a avut loc din motive ce nu-i pot fi imputate lui Serghei Carataga, acesta nu a împiedicat în niciun fel punerea în executare a hotărârii, nu a zădărnicit acțiuni din procedura de executare și nici nu a refuzat executarea.

43. Prin urmare, instanța de apel analizând situația de fapt în prezenta cauză, în raport cu înscrisurile anexate la dosar, coroborate cu normele de drept material pertinente cauzei, a menționat că este întemeiată concluzia primei instanțe, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Cataraga împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Dorin Jidovanu.

44. Astfel, instanța a remarcat faptul că termenul de neexecutare a documentului executoriu, constituie mai mult de 10 ani de la emiterea hotărârii judecătorești în favoarea lui Serghei Cataraga, și cuprinde inclusiv perioada de la data intentării procedurii de executare până la data înaintării prezentei acțiuni în judecată.

45. Prin urmare, în cauza dată este cert stabilit că, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile. Respectiv, Serghei Cataraga nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, fapt care denotă fără echivoc că hotărârea adoptată în favoarea reclamantului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

46. În acest context, reieșind din circumstanțele constatate, instanța de apel a conchis că instanța de judecată corect a ajuns la concluzia privind temeinicia pretenției privind constatarea încălcării dreptului lui Serghei Cataraga la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 29 septembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău (nr. 3-2450/09), devenită irevocabilă prin decizia din 23 decembrie 2009 a Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție.

47. Instanța de apel a menționat că art. 5 alin.(1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, stipulează că în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

48. În speță, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a reținut că prejudiciul moral în mărime de 100 000 lei solicitat de către Serghei Cataraga este exagerat, având în vedere circumstanțele cauzei, însă suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege. Or, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, se ia în considerare și interesul sporit,

pe care l-a avut sau îl are reclamantul în executarea hotărârii judecătorești, al cărui beneficiar este.

49. Totodată instanța de apel a considerat întemeiată și soluția instanței de fond privind încasarea prejudiciului material suportat, prin neexecutarea hotărârii din 29 septembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău (nr. 3-2450/09), devenită irevocabilă prin decizia din 23 decembrie 2009 a Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, pentru perioada 19 iunie 2012 – 29 aprilie 2022.

50. Instanța a reținut că potrivit contractului de locațiune încheiat între Violeta Graur și Serghei Cataraga, ultimul a închiriat spațiul locativ pentru perioada 01 ianuarie 2012 – 31 decembrie 2012. Potrivit contractului de locațiune încheiat la 01 ianuarie 2013 între Violeta Graur și Serghei Cataraga se confirmă închirierea spațiului locativ pentru perioada 01 ianuarie 2013 – 31 decembrie 2013. Potrivit contractului de locațiune încheiat la 01 ianuarie 2014 între Violeta Graur și Serghei Cataraga se confirmă închirierea spațiului locativ pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 30 iunie 2014. Potrivit contractului de locațiune încheiat la 07 iulie 2014 între Violeta Graur și Serghei Cataraga se confirmă închirierea spațiului locativ pentru perioada 07 iulie 2014 – 31 decembrie 2017. Potrivit contractului de locațiune încheiat la 08 mai 2019 între Constantin Crăciun și Serghei Cataraga se confirmă închirierea spațiului locativ pentru perioada 25 mai 2019 – 25 mai 2020.

51. Conform recipisei din 01 ianuarie 2012, Violeta Graur confirmă primirea pe parcursul anului 2012 a sumei de 2 300 lei/lunar pentru darea în locațiune a apartamentului, iar pe parcursul anului 2012 suma de 27 600 lei. Conform recipisei din 01 ianuarie 2013, Violeta Graur confirmă primirea pe parcursul anului 2013 a sumei de 2 350 lei/lunar pentru darea în locațiune a apartamentului, în total suma de 28 200 lei. Conform recipisei din 01 ianuarie 2014, Violeta Graur confirmă primirea pe parcursul perioadei 01 ianuarie 2014 – 30 aprilie 2014 a sumei de 2 350 lei/lunar pentru darea în locațiune a apartamentului, în total suma de 14 100 lei. Conform recipisei din 02 ianuarie 2015, Violeta Graur confirmă primirea începând cu luna iulie a anului 2014 și până la finele anului a sumei de 2 350 lei/lunar pentru darea în locațiune a apartamentului, în total suma de 15 000 lei. Conform recipisei din 02 aprilie 2016, Violeta Graur confirmă primirea pe parcursul anului 2015 a sumei de 2 500 lei/lunar pentru darea în locațiune a apartamentului, în total suma de 30 000 lei. Conform recipisei din 01 martie 2017, Violeta Graur confirmă primirea pe parcursul anului 2016 a sumei de 2 500 lei/lunar pentru darea în locațiune a apartamentului, în total suma de 30 000 lei. Conform recipisei din 02 martie 2018, Violeta Graur confirmă primirea pe parcursul anului 2018 a sumei de 2 500 lei/lunar pentru darea în locațiune a apartamentului, în total suma de 30 000 lei.

52. Prin informația eliberată de directorul manager al ÎMGFL nr. 17, Serghei Cataraga a locuit în perioada anilor 01 ianuarie 2012 – 01 decembrie 2017 pe adresa mun. Chișinău, str. xxxxx și a achitat lunar serviciile comunale.

53. Astfel, potrivit contractelor de locuțiune, care au fost înregistrate în modul corespunzător la Inspectoratul Fiscal de Stat și recipisele locatorului Violeta Graur de primire de la Serghei Cataraga a sumelor pentru chiria xxxxx mun. Chișinău, rezultă că Serghei Cataraga a suportat în perioada 19 iunie 2012 – 25 mai 2020 cheltuieli pentru locațiunea spațiului locativ.

54. Potrivit acestor înscrisuri probatorii se confirmă faptul că pentru închirierea apartamentelor pentru a domicilia împreună cu familia, Serghei Cataraga pentru perioada anului 2012 (începând cu 19 iunie 2012 și până la 31 decembrie 2012) a achitat suma de 16 740 lei, pentru anul 2013 - suma de 28 200 lei, pentru 6 luni a anului 2014 - suma de 14 100 lei, pentru perioada 01 iulie 2014 – 31 decembrie 2014 a achitat suma de 15 000 lei, iar pentru anii 2015, 2016 și 2017 - suma de 30 000 lei/anual, pentru perioada 08 mai - 31 decembrie 2019 a achitat suma de 13 106 lei, iar pentru perioada 01 ianuarie 2020 – 25 mai 2020 - suma de 8 216 lei. Astfel, în perioada 19 iunie 2012 – 25 mai 2020 pentru locațiunea apartamentelor Serghei Cataraga a suportat cheltuieli în sumă de 185 362 lei, ca urmare a neasigurării de către Consiliul municipal Chișinău cu spațiu locativ.

55. Având în vedere cele menționate, instanța de apel a considerat că instanța de fond, întemeiat a admis cerințele lui Serghei Cataraga privind încasarea prejudiciului material cauzat prin neexecutarea hotărârii în termen rezonabil, și a dispus încasarea sumei de 185 362 lei, care a fost probată prin acte ce confirmă suportarea reală a prejudiciului dat în perioada neexecutării hotărârii judecătorești din data rămânerii acesteia irevocabile.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

56. La 24 ianuarie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă de a fi respinsă ca fiind neîntemeiată.

57. În motivarea recursului reprezentantul recurentului a indicat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel.

58. În ceea ce privește netemeinicia acțiunii, este necesar de a reține că poziția instanțelor inferioare derivă parțial din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

59. În acest sens, Statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face printr-o lege specială. Actualmente, în practica națională o asemenea lege specială este Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

60. Astfel, conform jurisprudenței CtEDO, o întârziere în executarea unei hotărâri judecătorești poate fi justificată în anumite circumstanțe.

61. Conform jurisprudenței Curții Europene, art. 6 din Convenție îi garantează oricărei persoane dreptul de acces la justiție, inclusiv dreptul la executarea hotărârilor judecătorești definitive. Totuși, acest drept nu poate obliga un stat să asigure executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, oricare ar fi ea și oricare ar fi circumstanțele. În schimb, statul are obligația de a se dota cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive ce îi revin.

62. A menționat că instanțele ierarhic inferioare au ignorat prevederile Codului de Executare și a Legii nr. 113, care reglementează expres că executarea începe de la cererea creditorului. Prin urmare, în acest sens este relevant de a menționa faptul că orice acțiune ale executorului judecătoresc în vederea executării documentului executoriu, necesită cererea creditorului. Respectiv, în baza principiului disponibilității prevăzut în art. 4 din Codul de executare, creditorul dispune de dreptul de a cere executarea silită a documentului executoriu, precum și de a renunța la executarea începută, sau de a amâna pornirea ei, în limitele prescripției dreptului stabilit.

63. În acest context nu se poate invoca neîntreprinderea tuturor măsurilor necesare în vederea executării documentului executoriu nominalizat supra, în condițiile în care nemijlocit creditorul/intimatul nu a dat dovadă de maximă diligență și voință întru executarea documentului în beneficiul său (neprezentarea pe o perioadă îndelungată în biroul executorului judecătoresc pentru a coordona mersul procedurii de executare, nu a solicitat de la autoritatea responsabilă careva informație privind mersul procedurii de executare înaintării propunerilor, etc.), doar pasiv a așteptat executare.

64. Prin urmare, acest comportament pe parcursul derulării procedurii de executare, confirmă expres că intimatul în mod direct a aprobat tacit toate acțiunile întreprinse de către autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, ca ulterior, să înainteze conform Legii nr. 87 prezenta acțiune civilă.

65. Subsecvent, a evidențiat că în prezenta speță executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile intimatului și în acest sens nu îi poate fi imputată tergiversarea executării. În ce privește motivarea intimatului că executorul judecătoresc era obligat să întreprindă măsuri pentru executarea documentului executoriu, consideră că acesta nu sa referit și la faptul că toate

măsurile operative de executare este precedată nemijlocit de întreprinderea unor măsuri și din partea creditorului / în speță intimatului.

66. În asemenea circumstanțe și prin prisma raportului motivat prezentat în acest sens, a reținut că de către autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești au fost întreprinse toate măsurile care puteau a fi în mod rațional întreprinse pentru executarea documentul executoriu vizat. Prin urmare, a subliniat că autoritatea investită cu funcții de executare a hotărârii judecătorești a reacționat în mod corespunzător la cererea părții interesate/intimatului.

67. Responsabilitatea Statului nu se extinde dincolo de procedura de executare, iar sarcina autorităților naționale în asemenea cauze este de a pune la dispoziția creditorului un mecanism (organele de executare, executori judecătorești), dar nu de a se substitui debitorul și a achita sumele adjuocate în hotărârea judecătorească.

68. Prin urmare, făcând o apreciere prin cumul, a criteriilor în dependență de care se apreciază rezonabilitatea termenului de examinare a cauzei civile, a conchis cu titlu secundar, că totuși în cazul în care completul de judecată va considera necesitatea acordării în speță a prejudiciului moral, constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

69. La 24 aprilie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei terestre, a expediat în adresa participanților la proces, copia recursului declarat de Ministerul Justiției al RM, împotriva deciziei din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței.

70. La 10 iulie 2024, avocatul Sergiu Coptu, în interesele lui Serghei Cataraga a depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

71. Art. 434 alin. (1) – (2) din Codul de procedură civilă, prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

72. Art. 433 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

f) recursul este vădit neîntemeiat.

73. Art. 432 din Codul de procedură civilă, reglementează că, recursul este admis dacă:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

74. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

„În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

75. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 17 octombrie 2023.

76. Totodată, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc (f.d. 169), la 11 decembrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei integrale din 17 octombrie 2023.

77. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de Ministerul Justiției, la 24 ianuarie 2024, se consideră depus în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

78. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

79. Din analiza recursului declarat de Ministerul Justiției al RM rezultă că, drept temei de declararea a recursului au fost invocate prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023, adică până la modificările operate prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, potrivit căruia părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, se consideră că normele de drept

material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească, a interpretat în mod eronat legea.

80. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

81. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

82. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

83. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

84. Din analiza recursului declarat rezultă că nu s-a indicat expres niciun temei de drept în sensul prevederilor art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare din 01 septembrie 2023), în exprimarea dezacordului cu decizia contestată, însă a invocat interpretarea eronată a normelor de drept material.

85. În ceea ce vizează critica recurentului precum că responsabilitatea Statului nu se extinde dincolo de procedura de executare, iar sarcina autorităților naționale în asemenea cauze este de a pune la dispoziția creditorului un mecanism (organele de executare, executorii judecătorești), dar nu de a se substitui debitorul și a achita sumele adjudecate în hotărârea judecătorească, iar prevederile Legii nr. 87/2011 nu acordă dreptul în mod automat la prejudiciul moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege, instanța de recurs menționează că probele prezentate de către Serghei Cataraga se ateste cu certitudine Consiliul municipal Chișinău nu a executat hotărârea irevocabilă din 29 septembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău (nr. 3-2450/09) pe parcursul a 9 ani și 10 luni, astfel suportând atât prejudiciu moral precum și prejudiciu material pentru locațiunea spațiului locativ.

86. Argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma în vigoare la data declarării recursului, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate și prin urmare recursul este vădit neîntemeiat. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației, nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

87. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în instanța de apel în modul garantat de art. 6§1 CEDO.

88. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

89. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

90. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

91. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 11 p. 141, §39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

92. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM este vădit neîntemeiat și urmează a fi considerat inadmisibil.

93. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. f), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva deciziei din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Munteanu